

**ÖDEME VE MENKUL KIYMET MUTABAKAT SİSTEMLERİ, ÖDEME
HİZMETLERİ VE ELEKTRONİK PARA KURULUŞLARI
HAKKINDA KANUN**

Kanun Numarası : 6493
Kabul Tarihi : 20/6/2013
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 27/6/2013 Sayı : 28690
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 53

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerine, ödeme hizmetlerine, ödeme kuruluşlarına ve elektronik para kuruluşlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Kanun, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini, ödeme hizmetlerini, ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşlarını kapsar.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Alıcı: Ödeme işlemine konu fonun ulaşması istenen gerçek veya tüzel kişiyi,
- b) Banka: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
- c) Elektronik haberleşme işletmecisi: 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu çerçevesinde tanımlanan işletmeciyi,
- ç) Elektronik para: Elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilen, elektronik olarak saklanan, bu Kanunda tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılan ve elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değeri,
- d) Elektronik para kuruluşu: Bu Kanun kapsamında elektronik para ihraç etme yetkisi verilen tüzel kişiyi,
- e) Fon: Banknot, madeni para, kaydi para veya elektronik parayı,
- f) Gönderen: Kendi ödeme hesabından veya ödeme hesabı bulunmaksızın ödeme emri veren gerçek veya tüzel kişiyi,
- g) Katılımcı: Sisteme katılarak doğrudan transfer emri verme yetkisi bulunan ve sistem kurallarına uymakla yükümlü tüzel kişiyi,
- ğ) Kişisel güvenlik bilgileri: Ödeme aracı ile işlem gerçekleştirirken kullanılabilecek şifre, son kullanma tarihi, güvenlik numarası gibi ödeme aracını ve ödeme aracı kullanıcısının kimliğini belirleyici bilgileri,

h) Kontrol: Bir tüzel kişinin; sermayesinin, asgari yüzde elli birine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasını,

ı) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

i) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

j) Menkul kıymet mutabakat sistemi: Üç veya daha fazla katılımcı arasındaki transfer emirlerinden kaynaklanan menkul kıymet aktarımlarının gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla yapılan takas ve mutabakat işlemleri için gerekli altyapıyı sunan ve ortak kuralları olan yapıyı,

k) Merkezî karşı taraf: Bir veya daha fazla piyasada işlem gören finansal sözleşmelerin tarafları arasında alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı da alıcı rolünü üstlenerek işlemlerin tamamlanmasını taahhüt eden kuruluşu,

l) Mutabakat: İki ya da daha fazla taraf arasındaki fon ya da menkul kıymet aktarımından kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesini,

m) Mutabakat hesabı: Banka, bir mutabakat kuruluşu veya merkezi karşı taraf nezdinde bulunan, fon veya menkul kıymetleri muhafaza etmek ve sistemdeki katılımcılar arasındaki işlemlerin mutabakatını sağlamak amacıyla kullanılan hesabı,

n) Mutabakat kuruluşu: Nezdinde mutabakat hesabı bulunduran ve gerektiğinde katılımcıya mutabakat amacıyla kredi verebilen kuruluşu,

o) Netleştirme: Bir katılımcının gönderdiği ve aldığı transfer emirlerinden kaynaklanan alacak ve borçların karşılıklı mahsup edilerek tek bir alacak veya borca dönüştürülmesini,

ö) Ödeme aracı: Ödeme hizmeti sağlayıcısı ile kullanıcısı arasında belirlenen ve ödeme hizmeti kullanıcısı tarafından ödeme emrini vermek için kullanılan kart, cep telefonu, şifre ve benzeri kişiye özel aracı,

p) Ödeme emri: Ödeme hizmeti kullanıcısı tarafından ödeme işleminin gerçekleşmesi amacıyla ödeme hizmeti sağlayıcısına verilen talimatı,

r) Ödeme hesabı: Ödeme hizmeti kullanıcısı adına açılan ve ödeme işleminin yürütülmesinde kullanılan hesabı,

s) Ödeme hizmeti: Bu Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen hizmetleri,

ş) Ödeme hizmeti kullanıcısı: Gönderen, alıcı veya her ikisi sıfatıyla belirli bir ödeme hizmetinden faydalanan gerçek veya tüzel kişiyi,

t) Ödeme hizmeti sağlayıcısı: Bu Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen kuruluşları,

u) Ödeme işlemi: Gönderen veya alıcının talimatı üzerine gerçekleştirilen fon yatırma, aktarma veya çekme faaliyetini,

ü) Ödeme kuruluşu: Ödeme hizmeti sağlamak ve gerçekleştirmek için bu Kanun kapsamında yetkilendirilmiş tüzel kişiyi,

v) Ödeme sistemi: Üç veya daha fazla katılımcı arasındaki transfer emirlerinden kaynaklanan fon aktarımlarının gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla yapılan takas ve mutabakat işlemleri için gerekli altyapıyı sunan ve ortak kuralları olan yapıyı,

y) Para havalesi: Gönderen veya alıcı adına herhangi bir hesap açılmaksızın gönderenin, alıcıya veya alıcı adına hareket eden ödeme hizmeti sağlayıcısına fon aktarımı gerçekleştirdiği ödeme hizmetini,

z) Sistem: Ödeme sistemi ve menkul kıymet mutabakat sistemini,

aa) Sistem işleticisi: Sistemin günlük işleyişinden sorumlu olan ve sistem işletimi için gerekli olan faaliyet iznine sahip tüzel kişiyi,

bb) Takas: Sisteme gönderilen transfer emirlerinin aktarımı, bu emirlerin karşılıklı olarak iletilmesine ve mutabakat öncesi provizyon alındığı durumlarda provizyon alınmasına aracılık edilmesi ve bazı durumlarda bu emirlerin netleştirilmesi işlemlerini,

cc) Takas odası: Katılımcıların net borç veya alacak durumunun hesaplanmasından sorumlu kuruluşu,

çç) Transfer emri:

1) Belirli miktarda fonun sistem içerisinde katılımcılar arasında devrolunmasına ilişkin katılımcı talimatını,

2) Ödeme yükümlülüğünün üstlenilmesi veya yerine getirilmesi sonucunu doğuran, sistem kurallarına uygun talimatı,

3) Menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları üzerindeki hakları kaydi olarak veya sair şekilde sistem içerisinde devretmeye yönelik katılımcı talimatını,

dd) (Ek:12/11/2019-7192/4 md.) Birlik: Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliğini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sistem

Genel hükümler

MADDE 4 – (1) Sistem, sistem işleticisi tarafından işletilir. Banka ve bu Kanunun 5 inci maddesi uyarınca faaliyet izni alanlar dışındaki kişiler sistem işleticisi olarak faaliyette bulunamaz.

(2) Sistemin işleyişine ve sisteme katılıma ilişkin kural ve sözleşmeler, Bankaca çıkarılacak yönetmeliğe uygun olarak sistem işleticisi tarafından belirlenir.

(3) Banka, sistemlerin sorunsuz ve kesintisiz işlemlerini sağlamak üzere gerekli düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

Sistem işleticisinin faaliyet izni

MADDE 5 – (1) Sistem işleticisi Bankadan izin alması kaydıyla bu Kanun kapsamında sistem işletebilir.

- (2) Sistem işleticisinin;
- a) Anonim şirket şeklinde kurulması,
- b) Nakden ve her türlü muvazaadan ari olarak ödenmiş sermayesinin en az beş milyon Türk Lirası olması,
- c) Sistemi işletebilmek için yeterli sayıda nitelikli personel çalıştırması ve gerekli teknik donanım ile yönetime sahip olması,
- ç) Yeterli risk yönetimine sahip olması ve bilgilerin güvenliği ile güvenilirliğine ve iş sürekliliğine dair gerekli tedbirleri alması,
- d) Sistemin, katılımcıların ve işletim kurallarının bu Kanuna ve bu Kanun uyarınca çıkarılacak düzenlemelere uygunluğunu sağlaması,
- e) Pay senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,
- f) Bankanın etkin gözetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık yapısı ve organizasyon şemasına sahip olması,
- g) Sermayesinde yüzde on ve üzerinde paya sahip olanların ve kontrolü elinde bulunduranların 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda banka kurucuları için aranan nitelikleri haiz olması,
- gerekir.

(3) (Mülga:12/11/2019-7192/5 md.)

(4) Faaliyet izni verilen sistem işleticisi, faaliyete başladığı tarihten itibaren on gün içinde faaliyete başladığına dair Bankaya bildirimde bulunur.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bankaca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(6) Bankaca işletilen sistemlere bu madde hükümleri uygulanmaz.

Faaliyet izni başvurusunun değerlendirilmesi

MADDE 6 – (1) Bu Kanun kapsamında aranan koşulların, niteliklerin ve yeterliliklerin sağlanması, Bankaca istenecek bilgi ve belgelerin eksiksiz tamamlanması ve Banka tarafından söz konusu başvurunun olumlu olduğuna karar verilmesi durumunda bu Kanunun 5 inci maddesi kapsamında sistem işleticisi olarak faaliyette bulunmak üzere izin verilir ve faaliyet izni verilmesine ilişkin karar Resmî Gazete’de yayımlanır.

(2) Bu Kanun hükümleri uyarınca Bankaya yapılan sistem işleticiliğine ilişkin izin başvurusu, başvuruya ilişkin istenen bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak tamamlanmasını müteakip altı ay içinde Banka tarafından sonuçlandırılır. Karar, olumsuz olması hâlinde gerekçeleri ile birlikte ilgililere bildirilir.

Faaliyet izninin sona ermesi

MADDE 7 – (1) Sistem işleticisinin faaliyet izni;

a) Birleşme veya bölünme gibi sistem işleticisinin hukuki yapısını değiştiren işlemlerde sistem işleticisinin tüzel kişiliğinin sona ermesi durumunda, tüzel kişiliğin sona erdiği,

b) Sistem işleticisinin 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 529 uncu, 530 uncu ve 531 inci maddeleri uyarınca sona erdiği,

c) Sistem işleticisinin faaliyete başladıktan sonra bir yıl içinde altı aydan uzun süreyle faaliyette bulunmamış olması durumunda altı aylık sürenin dolduğu, tarihte kendiliğinden sona erer.

(2) Birinci fıkrada düzenlenen durumların bu Kanunun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca sistem işleticisi tarafından Bankaya bildirilmesini veya bu durumların tespitini takiben Banka, faaliyet izninin sona erdiğini Resmî Gazete’de yayımlar.

Sistem gözetimi

MADDE 8 – (1) Banka kurulmuş ya da kurulacak olan sistemlerin kesintisiz işletimini sağlamak üzere gözetimini yapmaya yetkilidir. **(Ek cümle:12/11/2019-7192/6 md.)** Bankanın gözetim yetkisi; sistem işleticisi, sistem katılımcıları, mutabakat kuruluşu, bağlantılı diğer sistemler ile dış hizmet sağlayıcıları gibi faaliyetleri sistemin çalışmasıyla yakından ilgili tüm tarafları kapsar.

(2) **(Değişik:12/11/2019-7192/6 md.)** Banka, gözetim faaliyetlerinin kapsamına giren kuruluşların gerçekleştirdiği bütün işlemlere ilişkin kayıt, bilgi ve belgeyi, gerekli gördüğü durumlarda anlık ve işlem bazında olmak üzere talep edebilir. Gözetim faaliyetlerinin kapsamına giren kuruluşlar, her türlü kayıt, bilgi ve belgeyi gizli dahi olsa Bankaca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde Bankaya tevdi etmek ve Bankanın gözetimine hazır hâle getirmekle yükümlüdür.

(3) Sistem gözetimine ilişkin usul ve esaslar Bankaca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(4) **(Ek:12/11/2019-7192/6 md.)** Banka, sistemlerin kesintisiz işletimini sağlamak amacıyla sistemik öneme sahip kurulmuş ve kurulacak sistem işleticilerine hissedar olabilir.

Önlem alınmasını gerektiren hâller ve alınacak tedbirler

MADDE 9 – (1) Banka;

- a) Faaliyet izni kapsamı dışında hareket edilmesi,
- b) Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılmış düzenlemelere aykırı hareket edilmesi,
- c) Sistemin güvenliğinin, sağlamlığının ve istikrarının tehlikeye düşürülmesi,
- ç) Sistem işleticisinin bu Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen şartları kaybettiğinin tespit edilmesi,
- d) Sistem işleticisinin, sistemin gözetimi konusunda iş birliği yapmaktan kaçınması,
- e) Faaliyet izninin alınmasından itibaren bu yetkinin kullanılmasına bir yıl içinde başlanmaması,
- f) Sistem işleticisinin sistem işletme yetkisinden açıkça feragat ettiğini veya sistem faaliyetlerini durdurduğunu Bankaya bildirmesi,
- g) Faaliyet izninin gerçeğe aykırı beyan ve belgeyle alınmış olduğunun tespit edilmesi,